

บทความสำหรับ Leader Times คอลัมน์ การพัฒนาผู้นำ ตอนที่ ๒๒

เรื่อง เก่ง ๆ ทั้งนั้น

โดย ดร.มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ สถาบันการบริหารและจิตวิทยา

Michita@ThaiBoss.com, www.ThaiBoss.com, www.michita.com 0-2992-2122

พอรู้ว่าจะต้องประชุมกับคนเก่ง ๆ จากที่ต่าง ๆ แต่ละครั้ง ก็เตรียมใจพบกับความสนุกสนานตื่นเต้นได้ เดียวก็จะมีคนเสนอไอเดียเด็ด ๆ อะไรขึ้นมาด้วยเหตุผลประกอบนานาประการ แล้วก็จะมีคนค้านบอกว่าไอเดีย นั้นสู้ไอเดียไม่ได้เพราะ... แล้วก็จะมีคนเคืองกัน หรือไม่ก็ให้เหตุผลกันไปมา นุ่มนวลแต่เฉียดเฉือนบ้าง หรือไม่ก็รุนแรงไปเลย ถ้าเปิดเป็นเรียลลิตี้โชว์ให้มีคนโหวตมาได้ คงมีคนเชียร์ข้างโน้นข้างนี้กันสนุกสนาน

ทำไมเวลาที่มีคนเก่ง ๆ มารวมกัน จึงเกิดเหตุแบบนี้บ่อย ๆ ครั้ง ผู้เขียนพบในวงการต่าง ๆ ไม่เว้นแม้แต่วงการที่เน้นการพัฒนาจิตใจ แน่นนอนไม่ใช่ทุกวง บางวงก็มีการจัดการหรือพัฒนาของแต่ละคนที่ข้ามพินิจจุดนี้ไป แต่ส่วนใหญ่ก็อยู่ในวงเวียนถกเถียงไอเดียของใครของเรา ยิ่งวงการที่อ้างเนื้อหาวิชาการกันมาก ๆ แนวคิดมาจากคนนั้น หนังสือเล่มนี้ ประเทศนั้นไซ้มา ฯลฯ ยิ่งถกเถียงกันเข้มข้น หรือบางวงการที่เป็นนักพูดนักเกลี้ยกล่อมทั้งหลายยิ่งเมามั่น บางทีข้อมูลไม่ค่อยมีแต่ก็สามารถพูดหวานล้อมจนน่าเชื่อถือได้

ผลจากการประชุมที่มีคน “เก่ง ๆ ทั้งนั้น” อยู่ในที่ประชุม บางทีก็จบด้วยการไม่มีอะไร ไปคิดกันใหม่ อีกที (แปลว่าที่หนึ่งมาสามสี่ชั่วโมงเสียเวลาฟรีไป) บางทีก็จบแบบพยายามประนีประนอม (แปลว่า ถ้ามีสองข้อ ก็เอาทางเลือกกลาง ๆ ซึ่งไม่ดีสักอย่าง ครึ่ง ๆ กลาง ๆ) บางทีก็จบแบบแตกหัก ทูบโตะกันไป (แปลว่า แม้เริ่มต้นใหม่ก็มีผลเป็นเสียแล้ว) นาน ๆ ทีจะจบแบบแฮปปี้เ็นดิ่ง ถ้าไม่ใช่ผู้นำประชุมเก่งมาก ก็อาจจะฟ้าดินเป็นใจจบลงด้วยดีโดยบังเอิญ

การให้ความเห็นที่แตกต่างกันนั้นที่จริงมีประโยชน์มาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่มีใคร “กล้าให้ความเห็นตรงข้าม” ขึ้นมาเลย การทำงานหรือการประชุมนั้นอาจเป็นเหมือนเพียงพิธีกรรม ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมกันคิดสร้างสรรค์งานใหม่อะไร เป็นแต่เพียงการมานั่งรับนโยบายจากผู้มีอำนาจเหนือกว่าเท่านั้น คนอื่นก็ไม่กล้าออกปากอะไรทั้งสิ้นกลัวไม่เหมาะสมไม่งามบ้าง กลัวเก้าอี้ไม่ปลอดภัยบ้าง ประสิทธิภาพของการประชุมก็ไม่ได้เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับการนำเวลาคนมีค่าทั้งหลายมารวมกันขนาดนั้น หรือที่หนักกว่านั้นคือในที่ประชุมไม่แสดงออกอะไร แต่พอออกมานอกประชุมก็นินทากันบ้าง คำนกันบ้าง ไม่ยอมทำตามบ้าง แทนที่จะจัดการให้ได้ข้อตกลงร่วมในที่ประชุม

การมีคนเก่งอยู่รวมกันนั้นเป็นถุกษ์ดีน่าจะได้แนวคิดหลากหลายรอบคอบ เพียงแต่ว่าวิธีการนำเสนอของแต่ละคนจะไปทำร้ายกันนั้นทำให้มีการโต้กลับกันไปมา หาเหตุผลหักกันไปทับกันมา ในบางที่ประชุมเราจะเห็นได้ชัดว่า การนำเสนอความเห็นแต่ละครั้งนั้นเหมือนเป็นเพียงการบอกที่ประชุมว่า “ฉัน” ก็มีความคิดนะ “ฉัน” ก็เก่งนะ หรือแม้กระทั่ง “ฉัน” อยู่ตรงนี้นะมีตัวตนอยู่ บางทีสิ่งที่เล่าขึ้นมาในที่ประชุมไม่ได้ตอบโจทย์อะไรมากมายกับสิ่งที่คิดกันอยู่ เพียงแต่เกริ่นตะเอบเนื้อหานิดหน่อยแล้วก็เล่าเรื่องประสบการณ์หรือไอเดียของตนขึ้นมา แม้ว่าแนวโน้มจะทำให้คนในที่ประชุมหลายคนนั่งกระสับกระส่ายเสียเวลา แต่ก็ยังดีกว่าอีกแนวที่พูดขึ้นมาในแนวลบ สาเหตุก็คล้าย ๆ กัน คือจะบอกว่า “ฉัน” แน่ “ฉัน” เก่งกว่าผู้คนใด ๆ ที่เสนอมาก่อนหน้าฉัน ซึ่งไม่ดีไม่ได้เรื่อง หรือไม่ดีพอ ต้องแบบของ “ฉัน” ซิ ฯลฯ แบบนี้ก็จะเป็นการสร้างความเครียด ความขัดแย้ง และทำให้คนอื่นพลอยคิดต่อไม่ออกไปตาม ๆ กัน

แล้วจะอย่างไรล่ะ บางทีก็ไม่ได้คิดด้วยซ้ำว่าเราแน่กว่าคนอื่นอย่างนั้นหรอก แต่พอพูดออกไป กลับดูคล้ายว่าเป็นอย่างนั้น บางคนก็ว่าเราพูดจายกตนข่มท่าน ขอนำเสนอวิธีการ “เสนอความคิด” ในที่ประชุมสองแนวทาง แนวทางแบบคนทั่วไป กับแนวทางของคนเคยศึกษาปฏิบัติภาวนา

แนวทางของคนทั่วไปเราๆที่ทำงานกันแต่ละวัน การจัดการคำพูดเป็นเรื่องสำคัญมาก การพูดแบบ I'm Ok, You're Ok. หรือพูดแล้วคนอื่นก็ดีเราก็ตี คือไม่มีใครซ้ำ ไม่ได้ไปกดทับใคร นั้นเป็นเรื่องสำคัญในที่ประชุม บางคนพอจะเสนอความคิดที่ “ที่คุณพูดมาผมว่ายังไม่ใช้ไม่ได้ เราทำแบบนี้ดีกว่า...” อันนี้เป็น I'm Ok, You're not OK ของฉันนั่นดีของเธอไม่ได้เรื่อง คนฟังก็จะรู้สึกต่อต้านขึ้นมาทันที ซึ่งอาจไม่ใช่แค่ผู้ที่ถูกเอ่ยถึง แต่คนทั้งที่ประชุมรู้สึกกลับกันหมดเลยก็ได้ การนำเสนอในที่ประชุมบางที่เรากำลังเริ่มด้วยคำว่า “เป็นไปได้มั๊ยคะ ว่า...” ซึ่งก็ไม่ได้ไปคาดคั้นให้คนอื่นเชื่อตาม หรือไปกล่าวหาว่าแนวคิดคนอื่นไม่ดี แต่นำเสนอความเห็นใหม่ที่อาจแตกต่างหรือเสริมจากของเดิม เพื่อที่ประชุมโดยรวมพิจารณาร่วมกัน

ส่วนสำหรับคนเคยศึกษาปฏิบัติภาวนา ซึ่งผู้เขียนเหมารวมใครก็ตามที่เคยไปวิปัสสนากรรมฐาน สมณะภาวนา หรือภาวนาวิธีใดก็ตาม ซึ่งสมัยนี้พบว่าผู้คนในวงการธุรกิจเรากำลังหันมาสนใจมากขึ้นนั้น ในที่ประชุม คนเคยศึกษาปฏิบัติภาวนา สามารถมองลึกซึ่งลงไปอีกชั้น หลังจากที่เรารู้สึกว่าคำพูดไม่กระทบใครต่อใครแล้ว เราอาจดูจิตใจเราในขณะที่ประชุมดู โดยเฉพาะตอน “อยาก” จะเสนอความเห็นนั้น ตรวจจับว่าทำไม่อยากจะเสนอ เรากำลังจะให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์กับคนอื่น หรือเพียงเพื่อเสนอให้ตัวเรารู้สึกดีขึ้นเท่านั้น หรือสาเหตุอื่นๆ ถ้าไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นจริง อยู่หนึ่งๆก็ไม่มีใครว่าอะไร แค่เพียงแต่ละคนดูแลตัวเองให้ได้แบบนี้ การประชุมที่ฟาดฟันกันด้วยความเป็นตัวฉันตัวเธอ (อัตตา) ก็จะลดลงได้ง่ายๆ เพียงแค่รู้ทัน และ “ปฏิบัติ” กันให้ดีขึ้นเท่านั้น

ถึงตรงนี้อาจเห็นกันชัดว่า การให้ความเห็นของเรานั้น อาจกลายเป็นอุปสรรคทำให้คนอื่นทำงานลำบากขึ้น สร้างบรรยากาศความเครียดในที่ประชุมขึ้น ถ้าเราไม่ระวังคำพูดหรือจิตใจของเราระหว่างการประชุม งานที่เราอยากให้อะไรก็ได้ผลสัมฤทธิ์ แตกคนที่เราร่วมงานด้วยก็อาจกลายเป็นคนไม่ชอบหน้ากันไปตกลงเลยไม่รู้ว่ามีมาประชุมแล้วได้อะไรกลับไปนอกจากความเครียด ความไม่สบายกายไม่สบายใจ ขอเพียงเราทุกคนแต่ละคน “เริ่มที่ตัวเรา” จัดการกับตัวเราให้ทัน ระลึกใจคำพูดและการกระทำของเราในการแสดงความคิดเห็นที่ดี ในการแสดงออกใด ๆ ก็ดี การประชุมและการทำงานของเราแต่ละน่าจะราบรื่นได้ผลงานและได้ความสุขให้กับทุกคนได้ต่อไป

ที่มา: นิตยสาร Leader time คอลัมน์ การพัฒนาผู้นำ
ประจำเดือน พฤษภาคม 2550
ฉบับที่ 78(7) หน้า 84-85